

Nazwa pola	Treść
Nazwa przedmiotu	Historia Idei Etycznych
Jednostka prowadząca (wydział lub instytut)	Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW
Jednostka, dla której przedmiot jest oferowany	Podyplomowe Studium Filozofii i Etyki
Kod przedmiotu	
Kod Erasmus	
Przyporządkowanie do grupy przedmiotów	
Cykl dydaktyczny, w którym przedmiot jest prowadzony	dwa semestry (rok akademicki)
Skrócony opis przedmiotu	Zgodnie z nazwą zajęcia poświęcone są historii wybranych idei takich jak cnota, obowiązek (powinność), prawo czy wolność, wokół których ogniskowała się refleksja moralna danej epoki. Zajęcia podzielone są na kilka modułów odpowiednio do poznawanych idei, w obrębie każdego modułu obowiązuje porządek chronologiczny.
Forma/typ zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium itp.)	Ćwiczenia
Pełny opis przedmiotu	<p>Zajęcia podzielone są na pięć bloków. Pierwszy poświęcony jest pojęciu cnoty. Słuchacze poznają koncepcje cnót Platona i Arystotelesa (są to, obok stoicyzmu, najważniejsze teorie cnoty w starożytnej Grecji), a następnie zapoznają się z rozumieniem cnoty przez Tomasza z Akwinu (połączenie tzw. cnót kardynalnych z teologicznymi; Arystotelesa z Augustynem). Blok kończy lektura fragmentu książki <i>Dziedzictwo cnoty</i> A. MacIntyre'a, jednego ze sprawców odrodzenia etyki cnót w XX wieku.</p> <p>Drugi moduł poświęcony jest obowiązkowi, który stoicy traktowali jako jedną z podstawowych idei, wokół której ogniskuje się refleksja moralna. Myśl stoików poznajemy dzięki pośrednictwu Cycerona. Słuchacze czytają też jeden z przełomowych tekstów filozofii moralnej – <i>Uzasadnienie metafizyki moralności</i> I. Kanta.</p> <p>Kolejne zagadnienie to prawo. Zaczynamy od przedstawicieli późnego stoicyzmu, kierunku, który rozwijali ideę prawa natury jako podstawy i źródła prawa moralnego. Później czytamy Augustyna, porównującego cele państwa Bożego i państwa ziemskiego, oraz obowiązujące w nich prawa. Następną lekturą pokazuje hierarchię praw tak jak ją widział Tomasz z Akwinu (prawo wieczne, prawo naturalne, prawo stanowione, prawo objawione). Wraz z <i>Lewiatanem</i> T. Hobbesa przechodzimy do zupełnie innego sposobu myślenia o prawie moralnym i stanowionym, a także odróżnieniu prawa i uprawnienia. Zanim omówimy szerzej koncepcję umowy społecznej, słuchacze zapoznają się ze stanowiskiem R. Dworkina na poruszoną przez Hobbesa kwestię praw obywateli do łamania prawa.</p> <p>Moduł czwarty kontynuuje wcześniejsze rozważania, koncentrujemy się tu na idei umowy społecznej jako źródła praw i obowiązków. Słuchacze poznają i porównują myśl J. Locke'a, J. J. Rousseau oraz współczesną teorię J. Rawlsa.</p> <p>Ostatni moduł przedstawia niektóre z kryteriów oceny etycznej. Przyjemność własna (brak cierpienia) to kryterium właściwego postępowania dla Epikura; Augustyn natomiast odróżnia dobro (i, odpowiednio, zło) naturalne i moralne, przyjmując zarazem prywatną koncepcję zła i jego nieracjonalność. Przyjemność utożsamiona z pożytkiem i szczęściem jest równoważna dobru wg Benthama, natomiast podział na przyjemności wyższe i niższe znajdziemy u Milla. Wiedzę nt. mocnych i słabych stron utilitaryzmu, także nowszych kierunków w obrębie tego nurtu, słuchacze zaczerpną z ciekawej analizy R. Brandta. Zapobieganie klęsce, poważnemu nieszczęściu, jakie dotknąć może drugiego człowieka i likwidowanie tego zła, to dla T. Kotarbińskiego rzecz daleko ważniejsza od pomnażania szczęścia, co sprawia, że jego myśl jest stanowi wobec utilitaryzmu ciekawy kontrpunkt. Z. Bauman pokazuje proces racjonalizacji zła, która prowadzi do przyzwolenia na nie. Zajęcia wieńczy lektura artykułu M. Ossowskiej, która na niezwykle bogatym materiale lingwistycznym dowodzi, jak łatwo można pobyłdzić, gdy chce się zdefiniować słowa 'dobry' i 'zły' lub też przyznać zawierającym je zdaniom specjalny status – status oceny w odróżnieniu do opisu.</p>

Wymagania wstępne: a. Wymagania formalne b. Założenia wstępne		<p>a. Przedmiot przeznaczony jest dla słuchaczy pierwszego roku PSFiE.</p> <p>b. Zakłada się podstawową wiedzę z zakresu historii (chronologia i specyfika poszczególnych epok) oraz etyki (znajomość podstawowych pojęć np. cnota, obowiązek, prawo itp.). Nie wymaga się znajomości poszczególnych teorii etycznych – ich przybliżenie jest jednym z celów zajęć.</p>
Efekty uczenia się	nabyta wiedza	K_W09 zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych, zwłaszcza w zakresie etyki, K_W17 zna metody interpretacji tekstu filozoficznego.
	nabyte umiejętności	K_U06 analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia, K_U17 dobiera strategie argumentacyjne, na poziomie elementarnym konstruuje krytyczne argumenty, formułuje odpowiedzi na krytykę.
	nabyte kompetencje społeczne	K_K06 rozumie problematykę etyczną związaną z odpowiedzialnością za trafność przekazywanej wiedzy, z uczciwością naukową oraz uczciwością i rzetelnością w sytuacji prowadzenia sporu filozoficznego
Punkty ECTS		
Metody i kryteria oceniania (skąd będzie się brała ocena końcowa, co trzeba zrobić, by zdobyć poszczególne oceny):		Obecność na zajęciach (dopuszcza się dwie nieobecności), przygotowanie do zajęć polegające na czytaniu zadanych lektur (osoba nieprzygotowana uznawana jest za nieobecną); egzamin końcowy.
Sposób zaliczenia (do wyboru jedno z trojga: egzamin, zaliczenie na ocenę, zaliczenie)		Egzamin
Rodzaj przedmiotu		
Sposób realizacji przedmiotu		Zajęcia opierają się na dyskusji nt. przeczytanego przez uczestników tekstu (książki, rozdziału bądź artykułu naukowego), wspomaganą przez informacje wprowadzające i uzupełniające podawane przez prowadzącą zajęcia. Mile widziane referaty związane z własnymi zainteresowaniami uczestników; lektur obowiązkowych nie referuje się.
Język wykładowy		polski
Literatura		<p>Blok pierwszy: cnota. Platon, <i>Gorgiasz</i>; Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i>, ks. I i II; Tomasz z Akwinu, <i>Summa Teologiczna</i> I-II, kw. 54-55 oraz 58-62, A. MacIntyre, <i>Dziedzictwo cnoty</i>, r. XIV.</p> <p>Blok drugi: obowiązek (powinność). Cyceon, <i>O powinnościach</i>, ks. III; I. Kant, <i>Uzasadnienie metafizyki moralności</i>.</p> <p>Blok trzeci: prawo. Epiktet, <i>Encheiridion</i> albo Marek Aureliusz, <i>Rozmyślenia</i>; Augustyn z Hippony, <i>O państwie Bożym</i>, ks. XIV, r. 28, ks. XV, r. 4, ks. XIX, r. 12-17; Tomasz, <i>Summa Teologiczna</i>, I-II, kw. 90-91; T. Hobbes, <i>Lewiatan</i>, r. XIV-XVIII; R. Dworkin, <i>Biorąc prawa poważnie</i>, r. VII.</p> <p>Blok czwarty: umowa społeczna. J. Locke, <i>Dwa traktaty o rządzie</i>, traktat drugi, 1-33 oraz 87-106; J. J. Rousseau, <i>Umowa społeczna</i>; J. Rawls, <i>Teoria sprawiedliwości</i>, p. 1-11.</p> <p>Blok piąty: kryteria oceny etycznej. Epikur, <i>List do Menoikeusa</i>; <i>Główne myśli</i>; Augustyn z Hippony, <i>O wolnej woli</i>, ks. I; J. Bentham, <i>Wprowadzenie do zasad prawodawstwa</i>, r. 1 – 10; J. St. Mill, <i>Utylitaryzm</i>; R. Brandt, <i>Etyka</i>, r. XV, T. Kotarbiński, <i>Próba charakterystyki oceny etycznej</i>; Z. Bauman, <i>Nowoczesność i zagłada</i>; M. Ossowska, <i>Ocena i opis</i>.</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu		Nie przewiduje się praktyk zawodowych.
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		
Prowadzący zajęcia		Melania Żurba
Uwagi		

B. Informacje szczegółowe

Nazwa pola	Treść
Imię i nazwisko wykładowcy (prowadzącego zajęcia/grupę)	Melania Żurba

zajęciową)	
Stopień/tytuł naukowy	magister
Forma dydaktyczna zajęć	ćwiczenia
Efekty uczenia się zdefiniowane dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	Jw.
Metody i kryteria oceniania dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu*	Podstawą dla uzyskania zaliczenia zajęć (dopuszczającego do egzaminu) jest obecność na zajęciach i bycie do nich przygotowanym. Sprawdzianem przygotowania do zajęć jest zdolność do brania udziału w dyskusji na temat danego tekstu. Egzamin (ustny) składa się z trzech losowo wybranych pytań, do uzyskania oceny pozytywnej konieczna jest co najmniej dostateczna odpowiedź na każde z nich (tj. nie zdaje egzaminu osoba, która nie potrafi odpowiedzieć na jedno pytanie, nawet jeśli doskonale odpowiada na dwa pozostałe).
Sposób zaliczenia dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	Zaliczenie zajęć + egzamin.
Zakres tematów	Cnota, obowiązek, prawo, umowa społeczna, kryteria oceny moralnej, definiowanie dobra i zła.
Metody dydaktyczne	Wykład, dyskusja, referat; praca własna z tekstem (przygotowanie do zajęć).
Literatura	Blok pierwszy: cnota. Platon, <i>Gorgiasz</i> ; Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i> , ks. I i II; Tomasz z Akwinu, <i>Summa Teologiczna</i> I-II, kw. 54-55 oraz 58-62, A. MacIntyre, <i>Dziedzictwo cnoty</i> , r. XIV. Blok drugi: obowiązek (powinność). Cynceron, <i>O powinnościach</i> , ks. III; I. Kant, <i>Uzasadnienie metafizyki moralności</i> . Blok trzeci: prawo. Epiktet, <i>Encheiridion</i> albo Marek Aureliusz, <i>Rozmyślenia</i> ; Augustyn z Hippony, <i>O państwie Bożym</i> , ks. XIV, r. 28, ks. XV, r. 4, ks. XIX, r. 12-17; Tomasz, <i>Summa Teologiczna</i> , I-II, kw. 90-91; T. Hobbes, <i>Lewiatan</i> , r. XIV-XVIII; R. Dworkin, <i>Biorąc prawa poważnie</i> , r. VII. Blok czwarty: umowa społeczna. J. Locke, <i>Dwa traktaty o rządzie</i> , traktat drugi, 1-33 oraz 87-106; J. J. Rousseau, <i>Umowa społeczna</i> ; J. Rawls, <i>Teoria sprawiedliwości</i> , p. 1-11. Blok piąty: kryteria oceny moralnej. Epikur, <i>List do Menoikeusa</i> ; <i>Główne myśli</i> ; Augustyn z Hippony, <i>O wolnej woli</i> , ks. I; J. Bentham, <i>Wprowadzenie do zasad prawodawstwa</i> , r. 1 – 10, J. St. Mill, <i>Utylizaryzm</i> ; R. Brandt, <i>Etyka</i> , r. XV, T. Kotarbiński, <i>Próba charakterystyki oceny etycznej</i> ; Z. Bauman, <i>Nowoczesność i zagłada</i> ; M. Ossowska, <i>Ocena i opis</i> .
Limit miejsc w grupie	
Terminy odbywania zajęć	
Miejsce odbywania zajęć	